

CIUTADÀ AMADES: UN HOME UNIVERSAL A SANT QUINTÍ DE MEDIONA (II Part)

M.TERESA SADURNÍ HILL – JOAN SERRA ARMAN

ACTES DEL CINQUANTENARI DE LA MORT DE JOAN AMADES GELATS

SANT QUINTÍ DE MEDIONA, 17 de gener de 2009

La relació de Joan Amades amb Sant Quintí de Mediona (Alt Penedès) començà el dia en què la mare, Teres Gelats, li presentà la família Mallofré Coca, establerta al barri del Raval des de l'any 1915. Els Mallofré eren originaris de Sant Quintí de Mediona i tenien un petit taller tèxtil al carrer Ponent. Teresa Gelats va pensar que el seu fill xalaria amb les cançons i les rondalles que sabia Caterina Coca. L'interès d'Amades, però, va anar un xic més enllà del purament folklòric i quedà prendat de la filla petita, Enriqueta. Era l'any 1925.

D'aquesta data són les primeres referències "d'informants" quintinencs, esmentats a "Des étolies aux plantes: petite cosmogonie catalane" (1950). Amb tot, no serà fins l'any 1927 que trobem documentada la primera estada del folklorista a Sant Quintí de Mediona, en el marc de les missions de recollida de cançons tradicionals, impulsades per l'Obra del Cançoner Popular. A Sant Quintí, Amades s'entrevistarà abastament amb dos personatges de gran interès folklòric: el graller i flabiolaire Antoni Bargalló Carafí (àlies "Papassa") i el cap de colla dels bastoners de la vila, Esteve Almirall. El "Papassa", que aleshores tenia seixanta-tres anys, autodidacte en el domini instrumental, gaudia de gran reconeixement dins la comarca de l'Alt Penedès, i havia acompanyat amb la seves tonades infinitat de balls folklòrics, a més d'haver estat contractat per a amenitzar saraus i balls de festes majors al llarg de trenta anys, juntament amb la seva colla "Els Moliners". En aquells dies el vell músic estava malalt i no va poder tocar cap tonada de les tradicionals en el ball de bastons de Sant Quintí. L'adreçà a Esteve Almirall, el qual li cantà les vuit melodies(1) que servien per a ballar, més una que era d'ensinistrament dels nous aspirants a bastoners, però que no es representava en les actuacions.

Coincidint amb el casament d'Amades i Enriqueta Mallofré, l'any 1931, el sogre llogarà amb el temps, diverses cases a Sant Quintí, que serviran per a que el folklorista hi passi temporades a l'estiu.

Coincidint el període més madur de l'obra d'Amades amb el de la seva presència més regular a Sant Quintí, descobrim per part de l'ajuntament un sobtat interès en renovar alguns elements folklòrics de la vila. Així, trobem que el 1954 s'encarregà

la construcció d'uns capgrossos a l'obrador El Ingenio (Barcelona), es comprà, de segona mà a Igualada, una nova parella de gegants i s'encarregà a un fuster del poble la construcció d'un nou drac, el qual va ser apadrinat per Amades (2).

L'any 1957, Amades inclou una fotografia del drac antic de Sant Quintí en el seu treball LOS OGROS INFANTILES, publicat a la "Revista de Dialectología y Tradiciones" (CSIC), com exemple de que el bestiari de foc forma part de l'imaginari dels éssers considerats per la tradició, com espantacanalles.

Finalment, recordar en aquest ràpid i incomplet escandall de dades que relacionen Amades amb Sant Quintí, el seu treball MITOLOGÍA QUINTINENCA, en el programa de la Festa Major de 1958, quatre mesos abans de la seva mort. En l'article comenta les llegendes de la princesa mora captiva a la Cova de Bolet, i la del vedell d'or que s'apareix en el turó de sant Antoni la matinada de Sant Joan i indica el lloc on és colgat un immens tresor. Aquella Festa Major, Amades, des del balcó de l'ajuntament agafà entre els seus braços l'anxaneta del Castell de Vilafranca. Testimonis presents coincideixen en posar en boca d'Amades, que "aquell havia estat un del dies més feliços de la seva vida".

- (1) Les vuit melodies eren: EL XOTIS, EL ROTLLET, CONTRADANSA, EL CANARI, LA FERRENCA, LES ROSES, LES CORRANDES i L'AIROSA. Les subratllades no es toquen en l'actualitat.
- (2) Parlament d'Amades al nou Drac de Sant Quintí: " Valgui la nostra salutació al Drac, que no dubtem que serà un digne representant de la casta dels dracs que poblen aquesta terra beneïda, que no passen de la cinquena. Confiem d'ell, així mateix, que no desdirà dels de la seva estirp, que campejarà pels carrers de la vila, testa alta, airós i arrogant, traient foc pels queixals".